

РЕШЕНИЕ

№ 5753

гр. София, 01.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 48 СЪСТАВ, в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ИВЕЛИНА М. СИМЕОНОВА**

при участието на секретаря **МАРИЯ АТ. ДРАГАНОВА**
като разглежда докладваното от **ИВЕЛИНА М. СИМЕОНОВА** Гражданско дело № 20231110149403 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 124, ал. 1, вр. чл. 235 ГПК.

Образувано е по искова молба на П. Г. Н., ЕГН ***** срещу „П.К.Б.“ ЕООД, ЕИК *****, с която е предявен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, вр. чл. 22 ЗПК за прогласяване нищожността на Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645, сключен между П. Г. Н. в качеството ѝ на кредитополучател и „П.К.Б.“ ЕООД в качеството му на кредитодател на 25.01.2023 г., а в условията на евентуалност, в случай, че се отхвърли главният иск, се предявяват евентуален установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 10а, ал. 2 ЗПК и чл. 19, ал. 4 и ал. 5 ЗПК за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между страните, в частта му относно клаузите „Фаст“ и „Флекси“ и евентуален установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между страните, в частта му относно възнаградителната лихва.

В исковата молба се твърди, че страните са сключили процесния Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 на 25.01.2023 г., за сумата от 2700 лв. със задължение за връщането ѝ на 36 погасителни вноски, при фиксиран лихвен процент на кредита в размер от 0,11 % на ден. В договора е посочено, че ГПР е в размер на 48,48 %, а ГЛП - в размер на 41 %, при общо дължима сума по кредита в размер на 4733,12 лв., страните са уговорили и възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Фаст“ в размер на 1485 лв., която услуга е уредена чл. 6 от договора и в чл. 15 от ОУ.

Ищцата твърди, че след закупуване на допълнителната услуга, общият размер на задължението е 6218,12 лв., общият размер на вноската - 172,72 лв., при дата на погасяване: 5-ти ден от месеца. Твърди, че процесният договор за кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал.1, т. 10 ЗПК, тъй като таксите за услугите „Фаст“ и „Флекси“ не са включени в ГПР, поради което има неправилно посочване на ГПР, в нарушение на чл. 19, ал. 4 ЗПК. По отношение на тези допълнителни услуги сочи, че невключването им в отбелязания в договора ГПР води до нарушаване на чл. 19, ал. 1 ЗПК, а това е основание за обявяване недействителност на целия договор след като е нарушена законова разпоредба, която е от императивен порядък. Освен това посочва, че не е упоменато кои разходи са включени точно в ГПР и кой разход какъв процент от ГПР формира. Навежда, че клаузата (чл. 6 от договора), предвиждаща допълнителни възнаграждения за услугите „Фаст“ и „Флекси“ е нищожна, доколкото е договорена в нарушение на материалния закон - ЗПК, а по арг. от чл. 24 ЗПК и в нарушение на ЗЗП. Счита, че така констатираната неточност в посочването на размера на разходите поставя потребителя в положение да не знае колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита. Позовава се на нормата на чл. 10а, ал. 1 ЗПК, според която кредиторът може да събира потребителски такси и комисионни за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит, но не и ако тези такси касаят действия, свързани с усвояване и управление на кредита, каквато характеристика имат процесните клаузи за допълнителни услуги, с което е нарушен и чл. 10а, ал. 2 ЗПК. Според ищцата, заплащането на допълнително възнаграждение за изпълнение на основното задължение на заемодателя представлява скрито оскъпяване на кредита и води до неоснователно обогатяване на кредитора, което безспорно е в нарушение и на добрите нрави. На следващо място твърди, че размерът на възнаградителната лихва противоречи на добрите нрави, тъй като надхвърля повече от три пъти законната лихва за забава. Моли за уважаване на главния иск, като обобщено посочва, че невключването в ГПР на допълнителната такса по кредита противоречи на изискването за яснота, въведено с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК. Евентуално, в случай на отхвърляне на главния иск, моли за уважаване на евентуалните иски – прогласяване на нищожността на клаузата на чл. 6 от договора, в която са уговорени такси за допълнителни услуги „Фаст“ и „Флекси“ и възнаградителна лихва. Претендира разноски, в това число за адвокатски хонорар при условията на чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАДв. При отхвърляне изцяло на ищцовите претенции, моли разноските по делото да не се възлагат на ищеца – потребител, като се позовава на т. 5 от Решение по съединени дела С-224-19 и С-259-19 на СЕС.

В срока по чл. 131 ГПК е депозиран отговор от ответника, с който оспорва предявените иски. Не оспорва, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит № 40015020645, по силата на който ответното дружество е предоставило на ищцата заем в размер на 2700 лв., а ищцата се е задължила да върне на кредитора така предоставените парични средства заедно с договорна възнаградителна лихва и възнаграждение за закупена допълнителна услуга „Фаст“ съгласно условията на договора. Счита, че всички императивни изисквания на закона са спазени, поради което сключеният договор е действителен. Твърди, че не е необходимо посочването на взетите предвид

допускания в ГПР, доколкото в случая ГПР е неизменен, формиран е от фиксирано вземане - възнаградителна лихва, което не се променя. Посочва, че в договора няма неяснота каква сума ще следва да връща длъжника по него, за да се чувства заблуден от посочения ГПР. Счита, че дори да се приеме, че ГПР е изчислен неправилно, то това не би довело до недействителност на целия договор за кредит. Посочва, че закупувайки посочените в договора за кредит допълнителни услуги, кредитополучателят си осигурява допълнителна възможност, във всеки един момент да поиска извършването на някоя или на всички предоставени услуги, но закупуването на допълнителни услуги не е условие нито за сключването на договора за кредит, нито за получаването на кредита при конкретните условия. Сочи, че услугата „Фаст“ осигурява приоритетно разглеждане и становище по искането за потребителския кредит, поради което потребителят се е възползвал от нея при сключването на кредита и възнаграждението за тази услуга не следва да се включва при изчисляване на ГПР, който е уговорен в размер, не надвишаващ предвидения в чл. 19, ал. 4 ЗПК, освен това счита, че възнаграждението за тези услуги не може да се възприеме като дейност, свързана с усвояването и управлението на кредита. По отношение на размера на възнаградителната лихва поддържа, че той не противоречи нито на закона, нито на добрите нрави. Моли за отхвърляне на исквете. Претендира разноски.

Съдът, след като взе предвид становищата на страните и прецени събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

Предявен е главен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, вр. чл. 22 ЗПК за прогласяване нищожността на Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между П. Г. Н. в качеството ѝ на кредитополучател и „П.К.Б.“ ЕООД в качеството му на кредитодател, а в условията на евентуалност обективно съединени установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 10а, ал. 2 ЗПК и чл. 19, ал. 4 и ал. 5 ЗПК за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между страните, в частта му относно уговорените допълнителни услуги и установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 6 от Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между страните, в частта му относно уговорената възнаградителна лихва.

По предявените иски в тежест на ищцата е да докаже, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 на 25.01.2023 г., който е нищожен на твърдените в исковата молба основания – поради неспазване на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, евентуално, че клаузата от договора - чл. 6 в частта за допълнителни услуги е нищожна на заявените с исковата молба основания - поради нарушение на императивни норми на закона – чл. 10а, ал. 2 ЗПК и чл. 19, ал. 5 ЗПК, както и че клаузата от договора - чл. 6 в частта за възнаградителна лихва е нищожна поради накърняване на добрите нрави, както и че клаузата има неравноправен характер.

В тежест на ответника е да докаже направените в отговора на исковата молба

възражения.

Безспорно се установява от приетите писмени доказателства, че между страните е сключен Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., по силата на който ответното дружество е предоставило на ищцата кредит в размер на 2700 лв., със срок на кредита 36 месеца, размер на вноската по кредита – 131,48 лв., ГПР – 48,48 %, ГЛП – 41 %, лихвен процент на ден – 0,11 % и общо дължима сума 4733,12 лв. В договора е отбелязано, че при кандидатстването си за потребителски кредит, клиентът изрично е поискал да закупи допълнителна незадължителна услуга, която е посочена в т . V „Поискани от клиента допълнителни възможности“ на договора за потребителски кредит. Допълнителната незадължителна услуга „Фаст“ е предоставена на клиента, съответно ползвана от него към момента на сключване на договора и осигурява право на приоритетно разглеждане и изплащане на потребителския кредит. Уговорено е, че възнаграждението за допълнителна услуга „Фаст“ е 1485 лв., размерът на вноската по допълнителната услуга е 41,25 лв. и е дължима заедно с месечната погасителна вноска по кредита. Посочено е, че възнаграждението за поисканата и закупена допълнителна незадължителна услуга става изискуемо с подписването на договора, но се разсрочва за срока му на равни месечни вноски и се добавя към месечните вноски за погасяване на кредита. В случай, че кредитополучателят поиска да погаси изцяло или частично своя кредит преди уговорения срок, възнаграждението за закупената допълнителна услуга „Фаст“ се дължи в пълен размер. С оглед това, общото задължение по кредита и по закупената допълнителна услуга е 6218,12 лв., при общ размер на вноската 172,73 лв.

От приложената писмена декларация, подписана от П. Г. Н. на 25.01.2023 г. се установява, че ищцата е получила екземпляр на договора за потребителски кредит, приложимите Общи условия (ОУ) към него, както и погасителен план.

По делото са приети Общи условия на „П.К.Б.“ ЕООД към договор за потребителски кредит, които уреждат всички съществени елементи от съдържанието на договора. Посочено е, че в случай, че е закупена допълнителна незадължителна услуга, страните по договора се споразумяват възнаграждението за закупената услуга, което възниква за кредитополучателя като задължение към деня на отпускане на кредита, да се разсрочи във времето и да се погасява като част от погасителните вноски и в рамките на погасителния план. В чл. 15 от ОУ са регламентирани правилата относно допълнителните услуги, които клиентът е решил да закупи, като на същия е предоставена опция да закупи една или повече допълнителни услуги към договора за потребителски кредит. Съобразно установеното в чл. 15.1. от ОУ допълнителна услуга „Фаст“ предоставя право на всеки закупил я клиент да получава приоритетно разглеждане и становище на искането за отпускане на потребителски кредит преди кредитоискателите без закупена допълнителна услуга „Фаст“ и в рамките на един час, считано от постъпването на искането за отпускане на потребителски кредит в системата на „П.К.Б.“ ЕООД. Допълнителната услуга „Флекси“ на свой ред дава право на пожелалия да я закупи клиент да получи правото да променя едностранно погасителния си план при изпълнение на съответните специфични изисквания, описани в чл. 15.2.1, чл. 15.2.2. и чл.

15.2.3 – арг. от чл. 15.2 от ОУ.

От представения по делото погасителен план се установява, че размерът на вноската по кредита е 131,48 лв., дължима ежесечно за периода от 05.03.2023 г. до 05.02.2026 г., размерът на вноската по закупена допълнителна услуга е 41,25 лв., дължима ежесечно за периода от 05.03.2023 г. до 05.02.2026 г., и общ размер на вноската от 172,73 лв.

По делото е представен и Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителските кредити, носещ подпис за страните, в който са посочени характеристиките на процесния договор за кредит.

Приета е и Допълнителна преддоговорна информация, представляваща приложение към Стандартен европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити и носеща подпис за страните. От същата се установява, че потребителят, закупил допълнителна услуга „Фаст“ получава приоритетно разглеждане и становище на искането за отпускане на потребителски кредит преди кредитоискателите, без закупена допълнителна услуга „Фаст“ и в рамките на един час, считано от постъпването на искането за отпускане на потребителски кредит в системата на „П.К.Б.“ ЕООД или в срок до два часа от началото на първия следващ работен ден, в случай, че искането постъпи в системата извън работното време на кредитора, в неработен ден или на официален празник. Посочено е, че кредитоискателите, които не са избрали и закупили допълнителната услуга „Фаст“ получават разглеждане и становище на искането за отпускане на потребителски кредит в срок от пет работни дни, считано от постъпване на искането за отпускане на потребителски кредит в системата на „П.К.Б.“ ЕООД. Отбелязано е, че дължимото на кредитора възнаграждение при поискана и закупена допълнителна услуга „Фаст“ е 1485 лв., което се разсрочва за срок от 36 месеца, при размер на вноската – 41,25 лв., дължима заедно с месечната погасителна вноска по кредита.

По делото е изготвена и съдебно-счетоводна експертиза, неоспорена от страните, според която общият размер на паричния заем е 6218,18 лв., от които 2700 лв. – главница, 2033,12 лв. – договорна лихва, 1485 лв. – такса „Фаст“. По процесния договор в периода от 02.03.2023 г. до 01.08.2023 г. са извършени плащания в общ размер на 1036,60 лв., а задълженията на ищцата възлизат на 5181,52 лв., от които 2443,57 лв. – главница, 1500,67 лв. – договорна лихва и 1237,28 лв. – възнаграждение за допълнителна услуга „Фаст“. Вещото лице е посочило, че при изчисляване на ГПР се сумират всички тежести съпътстващи обслужването на кредита и получената сума се разпределя на дните през годината. Разходите при коректно поведение от двете страни са: разходи, които съпътстват договора и изготвянето му, такси, лихви върху кредита, комисионни по обслужване на кредита, застраховки, сключени по време на изготвяне на договора (ако не са включени към главницата по кредита). В случая отпуснатият кредит е в размер на 2700 лв., сумарни разходи – 3518,12 лв. (договорна лихва - 2033,12 лв. и такса „Фаст“ - 1485 лв.), брой дни – 1108 (съобразно погасителен план). При тези данни вещото лице е дало заключение, че с включена договорна лихва и такса „Фаст“ в общ размер от 3518,12 лв. (съобразно погасителен план) ГПР е в размер на 42,92 % за целия срок на договора.

По отношение на процесния договор за кредит приложение намират разпоредбите на ЗПК, доколкото по своята същност облигационното правоотношение между страните представлява договор за потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. За да е налице валидно сключен договор за потребителски кредит, необходимо е същият да отговоря кумулативно на всички предвидени в разпоредбите на чл. 10, ал. 1 ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20 и ал. 2 ЗПК и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9 ЗПК изисквания. Неспазването на което и да е от тях според императивната норма на чл. 22 ЗПК води до недействителност на договора за потребителски кредит. Същата има характер на изначална недействителност, защото последиците са изискуеми при самото сключване на договора и когато той бъде обявен за недействителен заемателят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не и връщане на лихвата и другите разходи.

Настоящият съдебен състав счита, че в случая са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7, 8, 9, 11 и 12 и 20 ЗПК и чл. 11, ал. 2 ЗПК. Договорът е сключен при Общи условия, които са неразделна част от него и са подписани на всяка страница от страните, в писмена форма съгласно чл. 10, ал. 1 ЗПК, с шрифт на текста не по – малък от 12, посочен е общият размер на кредита и условията за усвояването му (4733,12 лв., съответно 6218,12 лв., чрез банков превод по посочена банкова сметка, което е вписано в самия договор за кредит); посочен е лихвеният процент по кредита - 41 % и условията за прилагането му – т. 4 от Общите условия. Тъй като лихвеният процент е фиксиран за целия срок на договора, неприложими към същия са изискванията за: посочване на индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент и методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а ЗПК. Отделно от това нито се твърди, нито се установява, че е уговорено прилагането на различни лихвени проценти. Изготвен е и погасителен план, който съдържа информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, разпределение на вноските между различните неизплатени суми, както и за размера, броя и датите на плащане на вноските за допълнителната такса „Фаст“, посочена е и общата стойност на плащанията, с което съдът приема, че са спазени изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 11 ЗПК, при съобразяване и на разясненията, дадени в решение № 106 от 03.06.2022 г. по гр. д. № 3253/2021 г. по описа на ВКС, III г. о., според което в договора за кредит трябва да се посочат само размерът, броят и периодичността на дължимите погасителни вноски и когато е уместно, редът на разпределение на вноските между различни неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването; в срочния договор за кредит, предвиждащ погасяването на главницата чрез последователни вноски, не трябва да се уточнява под формата на погасителен план каква част от съответната вноска е предназначена за погасяването на тази главница.

Договорът съдържа информация за правото на потребителя при погасяване на главницата да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за

извършените и предстоящите плащания, сроковете и условията за извършването на тези плащания – чл. 7.4.1. от Общите условия, съгласно изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 12 ЗПК, уредено е и правото на отказ на потребителя от договора и условията за неговото упражняване – чл. 7.1 от Общите условия - срока, в който това право може да бъде упражнено, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата. Ето защо разпоредбите на чл. 11, ал. 1, т. 11, т. 12 и т. 20 ЗПК не са нарушени и процесният договор за кредит не е недействителен и на това основание.

Настоящият съдебен състав приема обаче, че договорът за потребителски кредит не отговаря на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, в каквато насока са и твърденията на ищцата. Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин. Съгласно чл. 19, ал. 1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, а според ал. 2 от същата норма годишният процент на разходите по кредита се изчислява по формула съгласно приложение № 1, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания.

В случая уговореното в процесния договор възнаграждение за допълнителна услуга „Фаст“ в размер на 1485 лв. е разход по кредита, който следва да бъде включен при изчисляването на годишния процент на разходите – ГПР (индикатор за общото оскъпяване на кредита) – чл. 19, ал. 1 и 2 ЗПК, който съобразно правилото на чл. 19, ал. 4 ЗПК не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове или във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България (основен лихвен процент плюс 10 %), което означава, че лихвите и разходите по кредита не могат да надхвърлят 50 % от взетата сума, а клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, са нищожни – чл. 19, ал. 5 ЗПК. Този извод следва от дефиницията на понятието „общ разход по кредита за потребителя“, съдържаща се в § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, според която това са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждения за кредитни посредници и всички други разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по - специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия; общият разход по кредита за потребителя не включва нотариални такси. Съгласно т. 2 „обща сума, дължима от потребителя“ е сборът от общия размер на кредита и общите

разходи по кредита за потребителя.

Според практиката на СЕС – решение по дело C-686/19, в понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ се обозначават всички разходи, които потребителят е длъжен да заплати по договора за кредит и които са известни на кредитора, включително комисионите, които кредитополучателят е длъжен да заплати на кредитора.

Съгласно разясненията, дадени от Съда на ЕС по дело C-779/18, съдът разполага с възможността да контролира неравноправния характер при определяне на годишния процент на разходите, дори при законово установената граница.

В случая сумата по договора за кредит е в размер на 2700 лв., а възнаграждението за допълнителна услуга – 1485 лв., т. е. повече от половината от главницата. Съобразявайки параметрите на договора за кредит към момента на неговото сключване, включително, че само ГЛП е в размер на 41 %, след собствени изчисления чрез използване на калкулатор за изчисляване на ГПР и по реда на чл. 162 ГПК, съдът приема, че с включването и на възнаграждението за услуга „Фаст“ ГПР по договора би надхвърлил 50 %, като в тази връзка не кредитира заключението на ССЧЕ. Възнаграждението за допълнителни услуги не е отразено като разход при формирането на оповестения ГПР от 48,48 %, въпреки, че е включено в общия дълг и месечните вноски. Този начин на оповестяване на разходите не е съответен на изискването на чл. 19, ал. 1 ЗПК. Разходът за допълнителна услуга подлежи на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, което води до извод, че по този начин е установено скрито допълнително възнаграждение на кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите. Ответникът - кредитодател е обявил параметрите на общо оскъпяване на отпуснатия кредит по начин, изключващ възможността за възприемане от страна на потребителя на действително поетата финансова тежест, като е предложил отделно цени на кредита и на пакета допълнителни услуги и е оповестил годишен процент на разходите, без да включи в него значителния добавен разход за възнаграждение за допълнителни услуги. Така уговорената такса не е включена в оскъпяването на ползваната сума, което води до нарушение на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, а това от своя страна обуславя нищожност на уговорката за плащането ѝ (арг. чл. 19, ал. 5 ЗПК) и липса на основание за дължимост на това вземане.

Таксата за експресно разглеждане се претендира като дължима на основание допълнителна, незадължителна услуга, предоставена по искане на кредитополучателя. Самото естество на действията на кредитора, посочени като съдържание на претендираната престация, обаче, изключва квалификацията им като допълнително благо, за което да е обосновано насрещно възнаграждение. Претендираното вземане не съответства на никаква допълнителна услуга, предоставяна от заемотателя. С решение от 21.03.2024 г. по дело C-714/22 на Съда на ЕС е прието, че член 3, буква ж) от Директива 2008/48 трябва да се тълкува в смисъл, че разходите за допълнителни услуги, които са уговорени към договор за потребителски кредит и дават на закупилия тези услуги потребител приоритет при разглеждане на искането му за отпускане на кредит и при предоставяне на разположение на заетата сума, както и възможността да се отлага изплащането на месечните вноски или да се

намалява техният размер, попадат в обхвата на понятието „общи разходи по кредита за потребителя“ по смисъла на тази разпоредба, а оттам и на понятието „ГПР“ по смисъла на посочения член 3, буква и), когато закупуването на посочените услуги се оказва задължително за получаването на съответния кредит или те представляват конструкция, предназначена да прикрие действителните разходи по този кредит. Съдът приема, че невключването на разхода за услуга „Фаст“ в оповестения ГПР има за цел да прикрие действителните разходи по кредита. Същевременно няма данни за индивидуално уговаряне на клаузите, каквито не могат да се почерпят от самия договор, който е сключен при общи условия и е очевидно типизиран. Поради това и съобразявайки практиката на СЕС съдът намира, че таксата за услуга „Фаст“ по процесния договор за потребителски кредит отговаря на поставените от ЗПК изисквания, за да се включи в общия разход по кредита (в подкрепа на този аргумент са напр. решение № 24 от 10.01.2022 г. по в. гр. д. № 7108/2021 г. по описа на СГС, решение № 264616 от 09.07.2021 г. по в. гр. д. № 9991/2020 г. по описа на СГС, решение № 260628 от 21.02.2022 г. по в. гр. д. № 2806/2021 г. по описа на СГС и др.). Единствено в допълнение, дори да се кредититира ССЧЕ, то при твърденията, че възнаграждението за допълнителна услуга не е включено в ГПР не е ясно защо размерът на същия е определен в договора в размер на 48,48 %.

Клаузите, предвиждащи заплащане на възнаграждение за допълнителни услуги, са установени и в противоречие на чл. 10а, ал. 2 ЗПК, съгласно който кредиторът не може да изисква заплащането на такси и комисионни за действия, свързани с усвояване и управление на кредита. Със закупуването на допълнителната услуга „Фаст“ потребителят е поставен в значително по-неблагоприятно положение в процесното правоотношението и въз основа на това клаузите, с които се уговаря допълнителната услуга са и неравноправни по смисъла на Директива 93/13/ЕИО, доколкото възлагат допълнителна финансова тежест за потребителя, оскъпяват „цената на кредита“ и по съществото си представляват реализирана за кредитора печалба.

Изискването по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК е да бъде посочен действителният ГПР по договора за кредит, с оглед правото на потребителя да се информира относно действителната икономическа тежест на договора – така решение от 21.04.2016 г. по дело Radlinger и Radlingerová, C-377/14, според което за потребителя годишният процент на разходите е от основно значение като общ разход по кредита, който е представен под формата на процент, изчислен по единна математическа формула. СЕС подчертава, че всъщност този процент позволява на потребителя да прецени от икономическа гледна точка обхвата на задължението, поето със сключване на договора за кредит.

В настоящата хипотеза не е посочен действителният размер на ГПР и кои компоненти са взети предвид при определянето му. Текстът на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК не следва да се възприема буквално, а именно - при посочен, макар и неправилно ГПР, да се приема, че е изпълнено изискването на закона за съдържание на договора. Тази част от сделката е особено съществена за интересите на потребителите, тъй като целта на уредбата на годишния процент на разходите по кредита е чрез императивни норми да се уеднакви

изчисляването и посочването му в договора и това да служи за сравнение на кредитните продукти, да ориентира икономическия избор на потребителя и да му позволи да прецени обхвата на поетите от него задължения. Затова неяснотите, вътрешното противоречие или подвеждащото оповестяване на това изискуемо съдържание законодателят урежда като порок от толкова висока степен, че изключва валидността на договарянето – чл. 22 ЗПК (така и определение № 60451 от 03.06.2021 г. по гр. д. № 850/2021 г. по описа на ВКС, III г. о., решение № 2449 от 16.05.2023 г. по в. гр. д. № 87/2022 г. по описа на СГС, решение № 4067 от 20.07.2023 г. по в. гр. д. № 9689/2022 г. по описа на СГС, решение № 3609 от 04.07.2023 г. по в. гр. д. № 8049/2022 г. по описа на СГС, решение № 3939 от 17.07.2023 г. по в. гр. д. № 12826/2022 г. по описа на СГС, решение № 3764 от 11.07.2023 г. по в. гр. д. № 10944/2022 г. по описа на СГС, решение № 3868 от 13.07.2023 г. по в. гр. д. № 62/2023 г. по описа на СГС, решение № 874 от 22.02.2023 г. по в. гр. д. № 13474/2022 г. по описа на СГС и др.). Нищожните клаузи, съответно неспазването на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК за посочване на действителния ГПР, не могат да бъдат заменени по смисъла на чл. 26, ал. 4 ЗЗД от императивни правила. Ако съдът изменя съдържанието на неравноправните и нищожните клаузи, съдържащи се в потребителски договор, това ще навреди на постигането на дългосрочната цел, предвидена в чл. 7 от Директива 93/13/ЕИО, тъй като продавачите и доставчиците биха останали изкушени да използват посочените клаузи, ако знаят, че дори и последните да бъдат обявени за недействителни, договорот все пак ще може да бъде допълнен в нужната степен от националния съд, така че да се гарантират интересите на тези продавачи и доставчици.

Следва да се отчете и че с решение от 21.03.2024 г. по дело C-714/22 на Съда на ЕС е прието, че член 10, параграф 2, буква ж) и член 23 от Директива 2008/48 трябва да се тълкуват в смисъл, че когато в договор за потребителски кредит не е посочен годишен процент на разходите, включващ всички предвидени в член 3, буква ж) от тази директива разходи, посочените разпоредби допускат този договор да се счита за освободен от лихви и разноси, така че обявяването на неговата нищожност да води единствено до връщане от страна на съответния потребител на предоставената в заем главница. Ето защо нарушаването на изискването по чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК (неточно посочване на ГПР) води до недействителност на договора за кредит на основание чл. 22 ЗПК, включително съгласно тълкуването на европейското право, дадено с цитираното решение на СЕС от 21.03.2024 г. по дело C-714/22.

Всичко изложено води до извод, че предявеният главен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, вр. чл. 22 ЗПК за прогласяване нищожността на Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г. е основателен и следва да бъде уважен.

Предвид уважаването на главния иск, то не се е сбъднало вътрешно процесуалното условие за разглеждане на евентуалните искове, поради което съдът не дължи произнасяне по тях.

По разноските:

Предвид изхода от спора, право на разноски има единствено ищцата. Същата своевременно е заявила претенция в тази насока и е представила доказателства за заплатена държавна такса в размер на 249 лв., както и депозит за ССЧЕ в размер на 250 лв., които разходи следва да бъдат възложени в тежест на ответника, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 2 ЗАДв. в полза на адв. А. Д. следва да се присъдят разноски за адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ на ищцата в размер на 921,81 лв. без ДДС, предвид чл. 7, ал. 2, т. 2 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения (НМРАВ). Видно от справка от Национална Агенция за приходите адв. Д. е регистриран по ЗДДС на основание чл. 96, ал. 1 ЗДДС с дата на регистрация 04.08.2022 г. (л. 49 по делото). Съобразно правилото на § 2 от ДР на НМРАВ за нерегистрираните по Закона за данъка върху добавената стойност адвокати размерът на възнагражденията по тази наредба е без включен в тях данък върху добавената стойност, а за регистрираните дължимият данък върху добавената стойност се начислява върху възнагражденията по тази наредба и се счита за неразделна част от дължимото от клиента адвокатско възнаграждение, като се дължи съобразно разпоредбите на Закона за данъка върху добавената стойност. Поради това и общият размер с включен ДДС на адвокатското възнаграждение, което следва да бъде платено на процесуалния представител на ищцата, оказал на последната безплатна правна помощ по реда на чл. 38 ЗАДв. възлиза на 1106,17 лв. с ДДС, които разноски следва да се възложат в тежест на ответника.

Претенцията на адв. А. Д. за присъждане на разноски и по евентуалните искове е неоснователна - когато между същите страни са предявени алтернативно или евентуално съединени искове, адвокатското възнаграждение е едно (определение № 284 от 06.04.2012 г. по ч. гр. д. № 238/2012 г. по описа на ВКС, IV г. о.).

Мотивиран от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА по предявения от П. Г. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С....., със съдебен адрес: гр. С....., срещу „П.К.Б.“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С....., иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, вр. чл. 22 ЗПК, вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, **НИЩОЖНОСТТА** на Договор за потребителски кредит „Профи Кредит Стандарт“ № 40015020645 от 25.01.2023 г., сключен между П. Г. Н. в качеството ѝ на кредитополучател и „П.К.Б.“ ЕООД в качеството му на кредитодател, поради противоречието му със закона.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. С....., да заплати на П. Г. Н., ЕГН *****, с адрес: гр. С....., със съдебен адрес: гр. С....., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от 499 лв., съдебно-деловодни разноски, сторени пред СРС.

ОСЪЖДА „П.К.Б.“ ЕООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр.

С....., да заплати на адвокат А. Д. от САК, с личен № 1000768210, със служебен адрес гр. С....., на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв., сумата от 1106,17 лв. с ДДС, представляваща разноски за адвокатски хонорар за оказана безплатна правна помощ на ищцата П. Г. Н. в производството пред СРС.

Решението може да бъде обжалвано пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____